

2012-06-07

Plats och tid	Kommunalhuset plan 2 konferensrum 2:2, kl 19:00-20:00	
Beslutande	Serkan Köse (S) ordförande Bo Olsson (MP) Inger Grönberg (MP) tjug ersättare §38-42 Arzu Alan (S)	Karin Pilsäter (FP) §36-37 Bo Claesson (KD) Staffan Sundin (M) tjug ersättare Anders Byrsenius (M) tjug ersättare Helle Larsson (M) tjug ersättare
Ersättare	Veronica Berg (S) tjug ersättare Elisabet Haglund-Nyberg (S) Ronnie Andersson (V) Inger Grönberg (MP) §36-37	
Övriga deltagande	Jan Strandbacke, Andreas Liljenrud, Lisa Alm, Carolina Andersson	
Utses att justera	Karin Pilsäter (FP) §36-37, Anders Byrsenius (M) §38-42	
Plats och tid för justering	Torsdag den 14 juni i kommunalhuset	

Sekreterare	_____	Paragrafer 36 - 42
	Carolina Andersson	
Ordförande	_____	_____
	Serkan Köse	
Justerare	_____	_____
	Karin Pilsäter (FP) §36-37	Anders Byrsenius (M) §38-42

ANSLAG/BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.

Nämnd	Sammanträdesdatum
Arbetsmarknad- och vuxenutbildningsnämnden	2012-06-07
Anslaget den	Nedtas den
2012-06-15	2012-07-06
Förvaringsplats för protokollet	
Arbetsmarknad- och vuxenutbildningsförvaltningen	
Underskrift	

Carolina Andersson

2012-06-07

§ 36

Motion - Starta vård- och omsorgscollege i Botkyrka (AVUX/2012:17)

Beslut

Arbetsmarknad- och vuxenutbildningsnämnden bifaller till ordförandeförslaget som avser att undersöka fördelarna med att ingå i Vård- och omsorgscollege och därmed anses motionen besvarad.

Yrkanden

Ronnie Andersson (V) yrkar bifall till motionen.

Sammanfattning

Arbetsmarknad- och vuxenutbildningsnämnden är positiva till Vård- och omsorgscollege i länet och riket.

Efter diskussioner med Vård- och omsorgsförvaltningen och Utbildningsförvaltningen har nämnden dock enats om att möjligheten att starta ett Vård- och omsorgscollege i dagsläget är små då det redan drivs ett sådant genom Stockholms stad med landstinget som huvudpartner (www.vo-college.se)

Antalet platser inom vård- och omsorgsprogrammet på Tullinge gymnasium är också få och för att utöka programmet krävs fler och mer ändamålsenliga lokaler.

Nämnden förhåller sig positiva till att närmare undersöka förutsättningarna men även att bedöma om denna aktivitet/insats är lämplig i perspektivet att få ut fler av våra medborgargrupper i egenförsörjning genom eget jobb.

Oavsett möjligheterna att ingå i ett Vård- och omsorgscollege anser samtliga förvaltningar att samarbetet måste stärkas.

2012-06-07

§ 37

Lägesrapport om vägledningsfunktionen

Beslut

Arbetsmarknad- och vuxenutbildningsnämnden har tagit del av informationen.
En fördjupad rapport bifogas till protokollet.

2012-06-07

§ 38

Botkyrka Nästa - lägesrapport

Beslut

Arbetsmarknad- och vuxenutbildningsnämnden har tagit del av informationen.

Jan Strandbacke informerar om läget i projekt Botkyrka Nästa. Det har inte hänt så mycket sedan senaste nämnden. Det kommer nu att arbetats mer intensivt med att ta fram det arbetsmarknadspolitiska programmet.

2012-06-07

§ 39

Organisationsplan för krishantering i AVUX, Botkyrka kommun (AVUX/2012:48)

Beslut

Arbetsmarknad- och vuxenutbildningsnämnden bifaller förvaltningens plan för krishantering.

Sammanfattning

För att hantera eventuella krissituationer inom arbetsmarknad- och vuxenutbildningsförvaltningen har förvaltningen skapat en organisation med benämningen Krisledningsgrupp (KLG) inom förvaltningen.

Arbetet och åtaganden för förvaltningens KLG refererar till den Krishanteringsplan för Botkyrka kommun som antagits av kommunfullmäktige 2011-10-27.

2012-06-07

§ 40

Muntlig redogörelse av kontaktmannabesök

Inget att rapportera.

2012-06-07

§ 41

Redovisning av delegationsbeslut

Beslut

Arbetsmarknad- och vuxenutbildningsnämnden godkänner redovisningen av delegeringsbesluten.

Arbetsmarknad- och vuxenutbildningsnämnden som styrelse beslutar i stort om verksamhetens mål, inriktning och kvalitet samt i ärenden i övrigt som är av principiell natur. Andra ärenden delegeras till förvaltningschefen som i sin tur vidare delegerar till verksamhetschefer, rektorer m fl.

Följande listor har lämnats in:

- Delegationsbeslut övergripande maj 2012.

2012-06-07

§ 42

Anmälningssärenden

Beslut

Arbetsmarknad- och vuxenutbildningsnämnden godkänner att följande ärenden antecknas till protokollet.

- Samordningsförbundet protokoll 2012-05-04.
- Samordningsförbundet protokollsutdrag budgetäskande 2013.
- Samordningsförbundet begäran om utökad budget 2013.

Kartläggning

Ny vägledningsfunktion för vuxna

2012-05-30

Innehållsförteckning

Bakgrund	3
Mål för projektresultatet.....	3
Projektets genomförande	3
Metod och tillvägagångssätt	4
Material till kartläggningen.....	4
Vidgat vägledningsbegrepp.....	5
Avgränsning	6
Varför kommunen bedriver vägledning	7
Medborgarnas behov av vägledning.....	7
Stödja kommunala mål och åtaganden	7
Anpassning till arbetsmarknadens behov	8
Kartläggning av befintlig vägledning.....	9
Många aktörer bedriver vägledning	9
Vägledning mot studier och arbete.....	9
Idéburna sektorn	10
Samverkan finns – men kan förstärkas	11
Målgrupp vuxna Botkyrkabor.....	12
Röster från studerande	14
Projektledningens reflektioner	15
Kommunens näringslivsarbete	16
Framgångsfaktorer för en effektiv vägledning.....	17
Organisation.....	17
Verksamhet.....	17
Omvärld	19
Framtidens vägledning	21
En dörr in	21
Som det är i dag, med utökad samverkan	21
Medborgarkontoren får utökad roll.....	21

2012-05-30

Bakgrund

Den operativa visionen för Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen (Avux) är;

”Vi främjar ökad anställningsbarhet och bereder utökade möjligheter för Botkyrkabor att skaffa meningsfulla jobb eller sysselsättning. Detta ger medborgarna i Botkyrka högre livskvalitet”.

I Avux ettårsplan för 2012 anges två strategiska fokusområden; *anställningsbarhet och meningsfulla jobb och sysselsättning.*

Utifrån den strategiska visionen har nämnden antagit sex operativa mål. Ett av målen adresserar ett uppdrag till förvaltningen att utveckla / förändra vägledningsverksamheten.

Mål för projektresultatet

Arbetet med detta uppdrag bedrivs i projektform. Målet för projektet är att utreda och beskriva hur en operativ och effektiv vägledningsfunktion i Botkyrka kan utformas. Vägledningsfunktionen ska möta kvinnors och mäns villkor och behov. Leverans ska ske i form av en skriftlig rapport som ska föredras i nämnden senast december 2012.

Projektets genomförande

Projektet har under sin första del, analysfasen, inventerat och kartlagt hur vägledning till vuxna kvinnor och män genomförs i kommunen i dag. Resultatet presenteras i denna rapport. Kartläggningen omfattar även externa aktörer, såsom ideella sektorn och andra myndigheter. Syftet med detta är att få en heltäckande bild av vilken vägledning Botkyrkaborna erbjuds, samt vilka faktorer som påverkar kommunens vägledningsverksamhet. Projektets fokus är dock på kommunala aktörer, och kommande förslag till en ny funktion kommer endast att omfatta det kommunala ansvarsområdet.

Med utgångspunkt i denna kartläggning går projektet över i en genomförandefas. Under genomförandefasen ska ett förslag formuleras på hur vägledningsfunktionen i Botkyrka bör utformas. Dialog och förankring kring förslaget kommer att ske kontinuerligt med aktörer under processens gång. Förslaget kommer att presenteras i en slutrapport senast den 31 augusti 2012.

Förslaget ska presenteras i nämnd och gå på remiss till berörda instanser. Utifrån remissvar kommer förslaget att omarbetas och presenteras på nytt. Det omarbetade förslaget kommer att presenteras i form av en reviderad slutrapport i nämnden senast december 2012.

2012-05-30

Metod och tillvägagångssätt

Analysfasen inleddes med en kartläggning av hur vägledning till vuxna Botkyrkabor genomförs i dag. I ett första steg identifierades vilka aktörer som arbetar med vägledning:

- Botkyrka Vuxenutbildning
- Botkyrka Vägledningscenter
- Arbets- och kompetenscenter
- Kultur- och fritidsförvaltningen
- Socialförvaltningen
- Vård och omsorgsförvaltningen
- Finansiella samordningsförbundet
- Medborgarkontoren
- Daglig verksamhet
- Kontaktcenter
- Xenter
- KLUMP
- Nyföretagarcentrum
- Föreningslivet
- Folkhögskolor
- Studieförbund
- Yrkeshögskolor
- Universitet och högskola
- Befintliga utvecklingsprojekt

Därutöver identifierades följande aktörer som viktiga samverkansparter:

- CSN
- Försäkringskassan
- Samhällsbyggnadsförvaltningen
- Botkyrka Nästa!
- Kommunens näringslivsavdelning
- Mångkulturellt Centrum
- Andra kommuner

Såväl interna som externa aktörer ingår i kartläggningen. Syftet är att få en övergripande bild av den vägledning som vuxna Botkyrkabor har tillgång till och att utveckla samverkan med externa aktörer i en framtida vägledningsfunktion. Fokus i kartläggningen är på den kommunala verksamheten.

Material till kartläggningen

Material till kartläggningen har samlats in på flera olika sätt.

2012-05-30

Workshop

En workshop har genomförts med följande aktörer: Botkyrka Vuxenutbildning, Arbets- och kompetenscentrum, Botkyrka Vägledningscenter, Mångkulturellt Centrum, Finansiella samordningsförbundet, Medborgarkontoren, Kultur- och fritidsförvaltningen och Arbetsförmedlingen

Intervjuer

Projektledningen har genomfört intervjuer med följande kommunala aktörer: Utbildningsförvaltningen, Vård- och omsorgsförvaltningen, Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen samt kommunens näringslivsavdelning. Vi har haft ambitionen att genomföra intervju med socialförvaltningen, men de har tackat nej.

Intervjuer har även genomförts med 3 föreningar. Dessa intervjuer har genomförts med hjälp av Mångkulturellt Centrum

Fokusgrupper

Projektledningen har vid två tillfällen samlat fokusgrupper för intervjuer med studerande kvinnor och män från Botkyrka vuxenutbildning. Deltagarna har läst vid SAS/grund¹ och SAS/A². Totalt intervjuades 8 av vuxenutbildningens cirka 2 000 studerande. Resultatet kan på grund av den ringa omfattningen studerande inte sägas vara representativt.

Omvärldsanalys

Representanter från projektledningen och styrgruppen har deltagit i studiebesök på Malmö Vägledningscenter, Växjö kommun, samt vid utvecklingsenheten för arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen i Stockholms stad. Vidare har projektledningen deltagit i SKL:s arbetsmarknadsdagar, olika forum inom KSL kopplat till arbetsmarknad och vuxenutbildningsfrågor, samt vid Botkyrkas nationella konferens; *Rådslag kring kvinnor utanför arbetsmarknaden*. Resultaten från Matchning Södertörn³ har presenterats för projektledningen.

Vidgat vägledningsbegrepp

Under kartläggningen har projektledningen arbetat med ett vidgat vägledningsbegrepp. Varje aktör har fått utgå från sin egen definition av begreppet vägledning. Syftet har varit att möjliggöra en förutsättningslös diskussion utifrån medborgarnas behov, utan begränsningar från nuvarande regelverk, organisation eller politiska ramar.

¹ Svenska som andraspråk på grundläggande nivå

² Svenska som andraspråk på gymnasial nivå

³ Matchning Södertörn, samverkansprojekt mellan Södertörnskommunerna och Arbetsförmedlingen, avslutat i april 2012.

2012-05-30

Avgränsning

För närvarande pågår ett utvecklingsarbete kring näringslivsfrågor i kommunen, där vägledning mot företagande ingår som en del (se avsnitt Kommunens näringslivsarbete). Vi har inte gjort en kartläggning av vägledning mot företagande inom ramen för detta projekt, utan undersöker istället hur de olika utvecklingsprocesserna kan kopplas samman.

Varför kommunen bedriver vägledning

Medborgarnas behov av vägledning

Under kartläggningen har såväl medborgare som aktörer som arbetar med vägledning tillfrågats om vilka behov medborgare har av vägledning. Med den breda definition av vägledning som vi har använt under kartläggningen framkommer även ett brett spektra av behov. Från de aktörer som arbetar med vägledning ser man att behov av vägledning främst riktas mot:

- Studier
- Yrke
- Försörjning
- Samhällsinformation (boende, förskola/skola, systemkunskap)
- Mentorskap/kontakter
- Entreprenörskap/eget företagande

Vägledning mot studier och yrke betonas av samtliga tillfrågade. Men även vägledning mot försörjning såsom a-kassa, studiemedel och försörjningsstöd framträder som viktigt. Detta kan bero på de problem som både aktörer och individer möter när samverkan mellan myndigheterna inte fungerar optimalt.

Studerande på vuxenutbildningen uttrycker framför allt behov av vägledning mot yrke (läs mer i avsnittet Röster från studerande).

Stödja kommunala mål och åtaganden

Kommunen är enligt skollagen skyldig att erbjuda studie- och yrkesvägledning till studerande som söker eller läser inom vuxenutbildningen⁴. Men det finns även andra anledningar till att kommunen bör bedriva vägledning för vuxna. Vägledning stödjer de kommunala målen, särskilt följande mål:

- Botkyrkaborna är mer delaktiga i samhällsutvecklingen
- Botkyrkaborna har mer jämställda och jämlika förutsättningar och möjligheter
- Fler Botkyrkabor kan försörja sig på eget arbete eller företagande
- Botkyrka attraherar fler företag, särskilt inom miljö, hälsa och kreativa näringar.
- Kunskapsresultaten förbättras och skillnader beroende på kön och social bakgrund minskar.

⁴ Elever i alla skolformer utan förskolan och förskoleklassen ska ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet ska tillgodoseas. Även den som avser att påbörja utbildning ska ha tillgång till vägledning. (Skollagen, 29 §)

Utöver detta har aktörerna konstaterat att vägledning kan bidra till Botkyrkaborna genom att:

- Stärka folkhälsan
- Stärka individers egenmakt
- Bidra till social sammanhållning
- Bidra till utjämning /minska utanförskap

Anpassning till arbetsmarknadens behov

Arbetsförmedlingen konstaterar att behovet av vägledning är stort och ökar, om arbetsmarknadens förändrade behov ska kunna tillgodoses. Detta beror framför allt på att:

- Strukturomvandlingen av arbetsmarknaden fortsätter, med färre anställda inom varuproduktion och fler inom tjänsteproduktion
- Utrikes födda står för ökningen av förvärvsarbetande fram till 2030
- Generationsväxlingen
- Personalomsättningen är stor inom områden som av tradition rekryterar kvinnor och yngre arbetskraft
- Kompetens är en avgörande konkurrensfaktor
- Det finns en större efterfrågan på personer med gymnasial- eller högskoleutbildning
- Många ungdomar saknar gymnasiekompetens

2012-05-30

Kartläggning av befintlig vägledning

Under analysfasen har vi kartlagt vilka aktörer som erbjuder vägledning till vuxna Botkyrkabor i dag, samt vilken typ av vägledning de bedriver. Vi har även tittat på vilka målgrupper aktörerna når samt hur de samverkar med varandra.

Många aktörer bedriver vägledning

Kartläggningen visar att vägledning utförs av en mängd aktörer, såväl interna som externa. Bland de interna aktörerna utförs vägledning framför allt inom Botkyrka Vägledningscenter som har ett formellt uppdrag att erbjuda vägledning till vuxna Botkyrkabor. Därutöver utförs vägledning inom Medborgarkontoren, Arbets- och kompetenscentrum, Daglig verksamhet, Ungdomens hus, fritidsgårdar, socialtjänsten samt gymnasieskolorna.

Bland de externa aktörerna har vi identifierat att vägledning utförs inom andra myndigheter och utbildningsaktörer såsom Arbetsförmedlingen, Samordningsförbundet Botkyrka och Huddinge, ALMI, högskolor, folkhögskolor samt studieförbund. En mer inofficiell form av vägledning utförs dessutom inom ideella sektorn, se mer nedan.

Vägledning mot studier och arbete

Botkyrka Vägledningscenter erbjuder vägledning mot studier inom komvux, högskola, yrkeshögskola och folkhögskola, samt vägledning mot yrken. Detta är dock något som kan utvecklas, understryker Vägledningscenter själva. Till exempel arbetar man för lite med valideringsverksamhet. Förutom ordinarie vägledning erbjuder de även stöd med bland annat CSN-ansökan, nivåtester och upprättande av studieplaner.

Vägledningen är till viss del proaktiv, det vill säga att vägledaren i samtalet försöker styra individen mot ett visst mål. Det sker främst genom att vägledaren ger information om situationen på arbetsmarknaden och därigenom försöker styra individer till yrken där det finns en god arbetsmarknad. Beslutet kring studie- och yrkesval ligger alltid hos individen.

Vägledningscenter ligger i Tumba Gymnasiums lokaler. Botkyrkabor kan komma i kontakt med vägledare genom besök, telefon, e-post, facebook och chat. Under 2011 hanterade Vägledningscenter cirka 18 500 kontakter med Botkyrkabor. Av dem var cirka 7 300 kontakter personliga, och övriga kontakter via telefon, e-post eller chat.

2012-05-30

Medborgarkontoren besöks av medborgare för en mängd olika ärenden, däribland frågor om studier och yrken. Medborgarkontoren vägleder och ger råd om exempelvis hur man gör för att anmäla sig till Sfi, fylla i blanketter, söka jobb, skriva CV samt översätta betyg från hemlandet. Under 2011 tog man emot drygt 1 000 ärenden gällande vuxenutbildning.⁵ Handläggarna ger råd och stöd utifrån kompetens, och hänvisar ofta vidare till Vägledningscenter. Medborgarkontoret i Fittja har dessutom jobbcoacher som stödjer medborgare i att söka arbete.

Gymnasieskolan vägleder unga vuxna till bland annat vuxenutbildning. Det sker ett begränsat samarbete med Vägledningscenter.

Övriga kommunala aktörer erbjuder vägledning som en av flera insatser inom ramen för särskilda program eller projekt. Till exempel erbjuder Arbets- och Kompetenscenter vägledning för ungdomar inom det kommunala uppföljningsansvaret samt inom olika arbetsmarknadsprogram. Fritidsgårdarna och Ungdomens hus erbjuder ungdomar vägledning både i strukturerad form och spontant, då besökare ber om hjälp.

Övriga myndigheter erbjuder vägledning till individer som är inskrivna hos dem. Ofta är insatserna kopplade till individens försörjning. Arbetsförmedlingen Botkyrka Salem erbjuder vägledning till studier och arbete för inskrivna arbetssökande.

Idéburna sektorn

Mångkulturellt Centrum har genomfört intervjuer med tre föreningar aktiva i Botkyrka om deras vägledningsverksamhet.

Filippinska kultur- och fritidsföreningen i Botkyrka

Inom föreningen kan man hjälpa till med blanketter och administration kring företagande (starta eget). Inom föreningen finns erfarna personer som har jobbat med ekonomi, administration och utbildat sig inom starta-eget. Man hänvisar också till Nyföretagarcentrum. Många medlemmar kommer dock tillbaka och upplever att de inte riktigt har fått den hjälp de behöver. Genom föreningens nätverk över hela Stockholm kan man hjälpa till med kontakter för jobb inom städning och hotell. Man har svårare att förmedla jobbkontakter för de med högre utbildning.

Man har i föreningens regi drivit ett par starta eget-projekt (ESF-finansierade) under åren och väglett de som vill komma igång som egna företagare.

⁵ Av dem var ca två tredjedelar kvinnor och en tredjedel män.

2012-05-30

Föreningen OPAD, Organization for Poverty Alleviation and Development

Föreningen är starkt fokuserad på ungdomsarbete. Man har bland annat engagerat sig i ungdomarnas uppväxtvillkor, trygghetsfrågor och skolframgångar utifrån den lokala situationen i Alby. Många afrikaner har inte så hög utbildning och man arbetar med att motivera ungdomar för studier och att få stöd utifrån egna förutsättningar, både styrkor och svagheter. Föreningen har ett brett nätverk inom Botkyrka kommun.

Genom Selto, Ungdomsstyrelsen har man fått stöd för vägledning och kunskapsstöd för ungdomar. Opad organiserar läxhjälp.

Nya somaliska föreningen

Föreningen har funnits i tre år och består av en liten grupp av högt utbildade somalier. Man vill utveckla undervisning i svenska språket och ge information till nyanlända somalier. En annan del är att ge samhällsinformation på arabiska. Verksamheten sker med den frivilliga grupp av åtta högt utbildade personer som engagerar sig på fritiden.

Föreningarnas roll inom vägledning

Den befintliga vägledningen som erbjuds av kommunen tycks vara diffus för föreningarna. Det finns en vag uppfattning om vad som erbjuds av Vägledningscenter, AKC eller Nyföretagarcentrum, samt var verksamheterna finns lokalmässigt. Den vanligaste kontaktytan mot kommunen är Kultur- och fritidsförvaltningen och då är det främst ungdomsarbetet som kan få stöd. Förväntningarna på en framtida vägledning är att man vill involveras på ett annat sätt än tidigare.

Det finns olika typer av resurser för vägledning inom föreningarna. De som har en lite högre utbildning eller egna yrkeserfarenheter vill till exempel vägleda ungdomar eller nyanlända. Vägledning finns ofta ”inbäddat” i andra föreningsverksamheter. Det handlar också om tillit och vem som kan ge information och vägledning.

Samverkan finns – men kan förstärkas

Med ett stort antal aktörer som erbjuder vägledning är det angeläget med en bred och välfungerande samverkan. Genom kartläggningen kan vi konstatera att samtliga aktörer samverkar med andra på något sätt, men även att det saknas samverkansformer. Aktörerna samverkar framför allt kring information till individen, och genom att hänvisa individen vidare i systemet. Det som brister är samverkan kring individen, det vill säga att olika myndigheter och aktörer träffar individen gemensamt för att till exempel upprätta en handlingsplan eller lösa ett specifikt problem.

Ett dilemma som särskilt belyses av aktörerna är samverkan kring individens försörjning. Socialförvaltningen, Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen betalar ut ersättningar till individer som får insatser inom kommunen. Individen har en handlingsplan per myndighet, och myndigheterna brister i kommunikation sinsemellan. Resultatet blir ibland att individen förlorar sin försörjning om hon eller han fortsätter att studera, alternativt avslutar sina studier tidigare än planerat.

CSN är en central aktör för de studerandes finansiering. Vägledningscenter upplever att de skulle behöva mer samarbete med CSN, för att förbättra individernas möjlighet att påbörja eller fullfölja sina studier.

Målgrupp vuxna Botkyrkabor

Kartläggningen visar att de som nås genom interna aktörers vägledning är vuxna Botkyrkabor i behov av vägledning. Vägledningscenter och Medborgarkontoren riktar sig mot samtliga vuxna i kommunen inom ramen för sina respektive uppdrag. Övriga riktar sig främst till deltagare som är inskrivna i respektive verksamhet. Exempelvis riktas vägledning inom Ungdomens hus till ungdomar som besöker verksamheten. Vägledning inom Arbets- och kompetenscenter riktas till inskrivna arbetssökande.

Hos externa myndigheter riktas vägledning till inskrivna inom respektive myndighet.

Målgrupper med särskilda behov

Kartläggningen visar att det finns grupper som har behov av särskilda vägledningsinsatser eller -kompetenser:

- Utrikesfödda akademiker; får i lägre utsträckning kvalificerade arbeten.⁶ De har behov av tidig och kvalificerad djupkartläggning för att snabbt komma igång med översättning av betyg och ekvivalering.⁷
- Individer med psykisk funktionsnedsättning (målgrupp aktuell hos Daglig verksamhet samt Sär vux); har behov av särskild kompetens och metodik.
- Unga vuxna; har ett större behov av motiveringsarbete och coaching.
- Personer med studiesocial problematik; behöver extra resurser i form av en kurator.

⁶ Matchning Södertörn Resultatrapport 15 mars 2012

⁷ Ekvivalering utgör en bedömning av vad en utländsk utbildning motsvarar i svenska mått.

2012-05-30

- Personer med olika svårigheter/diagnoser; bör direkt få träffa en specialpedagog för kartläggning av vilket stöd man behöver i undervisningen.
- Studerande inom Xenter; ska erbjudas yrkesvägledning. Gruppen har egentligen inte särskilda behov, men det är en grupp att ta hänsyn till i en framtida funktion eftersom den omfattar studerande som ej är bosatta i Botkyrka.

Röster från studerande

Projektledningen har genomfört intervjuer med 2 fokusgrupper av studerande på vuxenutbildningen. Grupperna bestod av 5 studerande på SAS grund och 3 studerande på SAS A, samtliga kvinnor.⁸

Projektledningen har träffat endast 8 av vuxenutbildningens cirka 2 000 studerande. Vi har således endast gjort ett litet nedslag i verksamheten, och resultatet är inte representativt.

Samtliga studerande hade varit i kontakt med Vägledningscenter på något sätt. 4 hade endast varit på allmänna informationsträffar som Vägledningscenter håller på vuxenutbildningen, och har alltså inte haft något personligt samtal med en vägledare. Övriga 4 hade haft personliga samtal med en vägledare. Alla hade läst sfi på vuxenutbildningen och studerat i minst 2,5 år. Nedan följer projektledningens slutsatser.

Deltagarna:

- Vill komma i arbete.
- Tycker att bemötande och service på Vägledningscenter är bra.
- Har dålig kunskap om vägen framför dem till sitt mål (yrke) och vad som krävs för att få ett jobb. De har inte diskuterat arbetsmarknadens behov av det aktuella yrket med vägledare. De studerande på SAS A har själva tagit reda på det. De studerande på SAS grund tar råd om var jobben finns från vänner och bekanta.
- Framhåller att de tror att goda språkkunskaper är det viktigaste för att få jobb i Sverige.
- Uttrycker en stark drivkraft om att vilja utveckla sin svenska.
- Saknar kontakter med svenskar och tillfällen att träna svenska språket.
- Tycker att det spelar mindre roll var en vägledningsfunktion är placerad bara den är professionell och kan hjälpa till. Får man välja vill man helst ha vägledningen i skolan.
- Uttrycker att det vore bäst att få vägledning tidigt för att diskutera sina mål, redan innan sfi. Men då behöver man ha tolk.
- Vill komma i kontakt med vägledningscenter via personliga besök. Telefon är bra som komplement. Chatt betraktas med skepsis och har endast använts av en person.
- Endast 1 kvinna har gjort praktik.
- Av de 5 högutbildade har 2 fått sin utbildning ekvivalerad genom Arbetsförmedlingen. Övriga 3 kände inte till att möjligheten finns.

⁸ Vi tillfrågade både kvinnor och män att delta i intervjuerna, men endast kvinnor tackade ja.

2012-05-30

- Studerande på SAS grund talar om yrkena barnskötare och undersköterska som ett tänkbart jobb i framtiden.
- Ingen på SAS grund är inskriven på Arbetsförmedlingen. 2 av 3 på SAS A är inskrivna, men de har hänvisats att kontakta Arbetsförmedlingen när SAS A är avklarat.
- Flera beskriver det jobbigt med ekonomin i förhållande till studier och ansvar för familj

Projektledningens reflektioner

Hos de intervjuade studerande finns det en bristande förståelse för vad vägledning är och vad Vägledningscenter kan hjälpa till med. Vi kan konstatera att samtliga intervjuade har stora behov av vägledning, särskilt de på SAS grund. Men de har inte tagit kontakt med Vägledningscenter. Vi bedömer att detta kan bero på studerandes brister i såväl språk- och systemkunskap. Till exempel framstår det som att begreppet vägledning är svårt att förstå.

Vägledning mot yrke framkommer som ett särskilt stort behov. Samtliga uttrycker önskemål om att diskutera sina yrkesval, hur arbetsmarknaden ser ut och ställer för krav, samt hur vägen dit ser ut.

1 studerande hade fått vägledning innan sfi-starten. Hon hade haft tolk, och uttryckte att det var mycket givande. Övriga hade fått vägledning som tidigast på SAS grund, vilket alla tyckte var för sent. Flera uttryckte även att de haft svårt att förstå vad de pratat om i kontakten med Arbetsförmedlingen eller Vägledningscenter, vilket vi tolkar beror på brister i såväl språk som systemkunskap.

Samtliga ser språkkunskaper som nyckeln till att få ett jobb. Samtidigt är det genom jobb som man lär sig språket. Detta kan leda till en ond cirkel och en inlåsningseffekt, dålig svenska inget jobb – inget jobb dålig svenska. Mot bakgrund av samhällets ambition att nyanlända ska komma ut i arbete så snart som möjligt, finns krav på att sfi vara flexibelt och kunna läsas parallellt med jobb. Men de som är inskrivna hos Arbetsförmedlingen har hänvisats att kontakta dem för att söka jobb efter SAS A är avklarad. Detta förhållningssätt från myndigheten förstärker givetvis inlåsningseffekten.

Kommunens näringslivsarbete

Under 2012 har näringslivet i kommunen fått högre fokus och en egen enhet har skapats under KS/KLF. Enheten har anställt en företagslots och en näringslivssamordnare.

Näringslivsenhetens ansvarsområden är följande:

- Strategiska, taktiska och operativa näringslivsfrågor
- Företagsservice
- Företagslots
- Nätverk
- Etableringar
- Entreprenörskap, akademi och unga företagare

Arbetet hos kommunens näringslivsenhetens genomförs utifrån fyra utgångspunkter:

- Lyfta fram Botkyrka som en konkurrenskraftig etableringsort för nya företag
- Underlätta de befintliga företagens utveckling och expansion genom riktad företagsservice och förankring i nätverk.
- Underlätta för företag genom att samordna kommunens tillståndsgivning genom en dörr in, en företagslots
- Utveckla och stödja nyföretagande, ungt entreprenörskap, entreprenörsakademi och socialt företagande

På plan 1 i kommunhuset planerar näringslivsenheten att skapa ett Business-center, där interna och externa kompetenser samlas för att ge ökad service och tillgänglighet till näringslivet. Enheten planerar även att upprätta ett Näringslivsforum, vars huvuduppgift är att skapa ett attraktivt Botkyrka. Forumet ska bestå av representanter från kommunen, intresseorganisationer, idrotten, företag, politiken samt myndigheter inom kommunens gränser.

Framgångsfaktorer för en effektiv vägledning

Under kartläggningen har aktörerna fått svara på vad som utgör framgångsfaktorer inom vägledning. Svaren kan delas in i tre kategorier: organisation, verksamhet och omvärld.

Organisation

Tydlig styrning

Tydlig och medveten styrning och ledning är avgörande för en effektiv vägledningsverksamhet. Aktörerna efterfrågar tydliga mål, uppdrag och ansvarsfördelning, samt relevant uppföljning.

Oberoende verksamhet

I dag är Vägledningscenter organisatoriskt knutet till Vuxenutbildningen. Som sådan är verksamheten av naturliga skäl främst inriktad på vägledning mot studier. Flera aktörer anser dock att en fristående och oberoende vägledningsfunktion vore att föredra. En oberoende funktion skulle kunna ha en bredare målsättning och ett bredare uppdrag. Det finns önskemål om att en ny funktion ska arbeta mer med vägledning mot yrke och företagande, i syfte att nå målet att fler Botkyrkabor ska vara självförsörjande.

Verksamhet

Medborgarfokus

En framgångsrik vägledning förutsätter ett tydligt fokus på medborgaren och hennes individuella behov och förutsättningar. Vi behöver dels lyckas med att nå medborgaren, vilket vi kan konstatera är långt ifrån självklart i dag. Vi behöver även lyckas med att ge information på ett språk som medborgaren kan ta till sig. Skräddarsydda lösningar, istället för generella åtgärder, bör vara utgångspunkten.

Tillgänglighet

Samtliga aktörer är överens om att god tillgänglighet är avgörande för en effektiv vägledning. Möjlighet att möta medborgare på olika tider, i olika form och inom olika arenor betonas. Att arbeta mer uppsökande vore värdefullt. Vissa grupper som till exempel unga vuxna kan vara svåra att nå, då är det värdefullt att kunna möta de unga på ”deras” plats.

Funktionen bör få en attraktiv placering centralt i kommunen. Det ska vara lätt för medborgare att komma förbi, även på spontana besök.

Samlad eller utspridd verksamhet

En skiljelinje som kan skönjas mellan aktörerna är om vägledningsfunktionen bör vara samlad, ”under ett tak”, eller om den bör finnas utspridd i de olika verksamheterna. De fördelar man ser med en samlad resurs är framför allt att det skulle underlätta för:

- tydlig styrning
- tydlighet för individen och andra aktörer – ”En ingång”
- utvecklad myndighetssamverkan
- utvecklad intern samverkan
- bred och djup kompetens
- brett utbud av insatser
- metodutveckling och omvärldsbevakning

Fördelarna man ser med en utspridd resurs, där vägledare är anställda inom olika verksamheter, är främst:

- närhet till medborgarna
- verksamhetskunskap hos personalen
- riktade insatser till specifik målgrupp
- ökade möjligheter till okonventionella, obyråkratiska lösningar

Resurser

Att resurserna möter de behov som finns är en självklar faktor i sammanhanget. Tillräcklig personalstyrka, rätt kompetens och olika typer av kompetens framförs av alla aktörer som en framgångsfaktor. Omfattande administration upplevs som betungande.

Inom Vägledningscenter ser man att det saknas kompetens i dag, till exempel specialpedagoger och kuratorer. Inom övriga verksamheter, som inte är specialiserade på vägledning, kan man uppleva att det inte finns tillräcklig kunskap hos personalen för att vägleda rätt.

Utförandet av det kommunala uppföljningsansvaret ligger i dag på Arbets- och kompetenscentrum. Arbetet är resurskrävande och förutsätter särskild kompetens. Med tanke på svårigheterna att nå ungdomarna behöver troligtvis utveckling med uppsökande verksamhet påbörjas. Arbets- och kompetenscenter menar att Avux och UF bör se över om uppföljningsansvaret kan placeras på ett lämpligare ställe, till exempel i en ny vägledningsfunktion, för att kunna genomföras på bästa tänkbara sätt.

Samverkan/nätverk

Samtliga aktörer pekar på samverkan som en nyckel för en effektiv vägledning. Som kartläggningen har visat är det ett stort antal aktörer som bedriver vägledning. Det gör att aktörerna måste ha god kunskap om varandras verk-

2012-05-30

samheter och god kommunikation med varandra för att lyckas med att hänvisa medborgarna rätt direkt och kunna erbjuda de insatser medborgarna behöver och har rätt till.

I dagsläget upprättar myndigheterna (kommunen, Arbetsförmedlingen, CSN och Försäkringskassan) var sin handlingsplan för en och samma individ, utan att kommunicera med varandra. Det resulterar i att individen kan uppleva motstridiga krav från myndigheterna.

Att förbättra samverkan och nätverk med näringslivet betonas som värdefullt, i syfte att stödja målet att fler Botkyrkabor har arbete.

Verksamhetsutveckling

Kontinuerligt arbete med att förbättra verksamheten, såsom kvalitetsutveckling, metodutveckling och omvärldsbevakning, är viktiga för att bedriva en effektiv vägledning.

Omvärld

Samtliga aktörer menar att myndigheters olika regelverk som står i strid med varandra utgör ett betydande hinder för en effektiv vägledning och en snabb väg till egen försörjning. En aktör gav som exempel att studier inom vuxenutbildningen inte ger rätt till a-kassa. Detta kan medföra att den studerande avbryter sin utbildning för att behålla sin försörjning, för att istället gå in i en insats inom Arbetsförmedlingen. Många aktörer påpekar att myndigheterna borde samlas under samma tak, "En ingång", för att ge bästa möjliga service till individen samt för att underlätta kommunikationen myndigheterna emellan.

Arbetsmarknadens utveckling är en avgörande faktor för Botkyrkabornas möjlighet att komma ut i jobb. Vägledningscenter upplever att många yrkesutbildade inte får jobb inom det område som de har utbildat sig inom. Detta kan säkert bero på såväl bristande information vid val av yrkesutbildning, som att arbetsmarknaden har förändrats under tiden för utbildning. Detta visar på behovet av god omvärldskunskap och goda kontakter med näringslivet.

Personal inom Vägledningscenter anger att det är problematiskt att inte alla som vill ha utbildning kan erbjudas det. Grundläggande vuxenutbildning och utbildning i svenska för invandrare (Sfi) är en rättighetsutbildning, det vill säga att individer som har behov av utbildningen ska erbjudas det av kommunen. Gymnasial vuxenutbildning däremot är ingen rättighet. Botkyrka kommun avgör utifrån budgetutrymme hur många som kan erbjudas gymnasiala platser. Detta får till följd att en del av Botkyrkaborna som vill och har behov av att studera gymnasial vuxenutbildning nekas plats.

2012-05-30

Även inom Daglig verksamhet upplever man liknande problem. De kan inte erbjuda individer fortsatta studier i kärnämnen om en individ har fått ett godkänt betyg i samma ämne från särgymnasiet. Det godkända betyget bekräftar att eleven har nått sitt individuella mål i särgymnasiet. Men många elever har, trots godkänt betyg, endast låga grundkunskaper i kärnämnen och fortsatt stora behov av kunskapshöjning inom Särsvux/Lärvux.

2012-05-30

Framtidens vägledning

Samtliga aktörer har ombetts att beskriva hur framtidens vägledning bör se ut, utifrån medborgarnas behov. Tre alternativa förslag framträder.

En dörr in

Resurserna för vägledning till vuxna samlas under ett tak. Verksamheten är oberoende och självständig och har ett brett uppdrag, mer inriktat på vägledning mot yrke och företagande än i dag. Verksamheten har en stark och medveten styrning med tydliga mål. Vägledningen bedrivs på ett proaktivt sätt och har tydligt individfokus. Den har ett tätt samarbete, och är helst samlokaliserad, med kommunens näringslivsservice.

Det finns stor samlad kompetens och ett brett spektra av kompetenser. Förutom vägledare och administratörer finns praktiksamordnare, specialpedagog, kurator och lots/samhällsvägledarfunktion. Viktiga samverkansaktörer såsom kommunens näringslivsservice, socialtjänsten, Arbetsförmedlingen, CSN och Försäkringskassan ska också finnas här. Ökade kontakter med näringsliv och högskolor. Specialistkompetens finns för olika gruppers särskilda behov av vägledning.

God tillgänglighet med generösa öppettider i centrala lokaler. Vägledarna som har sin hemvist på *En dörr in* vägleder medborgarna brett på olika arenor, t.ex. på medborgarkontor, på Ungdomens Hus och Fritidsgårdar, på Arbets- och kompetenscentrum, på mässor etcetera. Uppsökande verksamhet utvecklas. Föreläsningar och studiebesök ordnas.

Som det är i dag, med utökad samverkan

Inga större förändringar jämfört med dagens vägledning. För att öka samverkan mellan aktörerna och utbudet för medborgarna anordnas regelbundet vägledningsmässor. Viktiga aktörer såsom olika projekt, Arbetsförmedlingen, Arbets- och kompetenscenter, högskolor, CSN med flera medverkar. Individerna blir guidad mellan olika aktiviteter på mässan, till exempel CV-skrivning, starta eget-info, ekonomirådgivning med mera. Individerna får därmed tillgång till samtliga aktörers utbud.

Medborgarkontoren får utökad roll

Vägledningskompetens förläggs i större utsträckning på medborgarkontoren, för att komma närmare medborgarna och öka spontanbesöken. En utökad form av samhällsvägledning. God tillgänglighet med flexibla öppettider.